

1873

1. Beh. af Lovf. indeh. nogle Forandr. i Forligslovgivn.

1874

forklarlige Grunde kan være mindre ønskelig for dem at foretage, vilde dette allerede være haardt nok; men dernæst skal jeg gjøre opmærksom paa, at det let kan indtræffe, at en Part i Virkeligheden har været forhindret fra at give personligt Møde ved de Grunde, som ifølge Lovgivningen berettiger ham til at undlade det; men at han, blandt Andet naar hans Modpart erklærer, at han, da han ved, at han har haft disse Forhindrengsgrunde, ikke vil fordre, at Mølt skal bringes i Anvendelse, alene paa Grund deraf har undladt at sikkre sig Bevis. Man kan godt tænke sig, at disse Grunde have været tilstede, uden at den Vedkommende er istand til at føre lovgyltdigt Bevis derfor. Naar Dommeren ikke bestomindre skulde mulkttere en saadan Person, fordi denne har undladt at møde, vil man ofte blive mulktteret, uagtet man er fuldstændig uskyldig, og dette vil være saa meget mere haardt, som der ikke gives Parterne Udgang til at udvikle for Dommeren, naar denne betvivler det, hvorvidt det tilveiebragte Bevis virkelig er tilstrækkeligt. — Forinden jeg slutter, skal jeg endnu bemærke, at der vistnok med Hensyn til, hvad det erede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds bemærkede om Sagsførernes Udgang til at møde ved Forligskommissionen som Fuldmægtige for Parterne, var overmaade meget at sige; men jeg vil, som jeg sagde, da jeg tog fat paa denne Side af Sagen, af let forklarlige Grunde overlade til Andre at fremkomme dermed.

Clausen: Jeg kan i det Væsentlige slutte mig til de Betragtninger, som ere gjorte gjældende af det erede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), hvilket maaste ligger i, at vi begge have været henviste til at se Sagen fra et mere provindsielt Standpunkt. De erede Medlemmer for Præstø Amts 3die Valgkreds (Leth) og for Dønsø Amts 1ste Valgkreds (Oct. Hansen) have begge set Sagen fra et Hovedsædsstandpunkt; men Forholdene i Kjøbenhavn og Forholdene omkring i Provindserne ere jo i Reglen meget forskellige, og det gaar derfor heller ikke an, at vi, naar vi skulle tage denne Sag under Overveelse, ubelukkende gjøre det med Hensyn til Kjøbenhavn. Naar vi skulle give en Lov for hele Landet, maa vi ogsaa tage med i Betragtning, hvorledes og paa hvilken Maade Provindserne bedst ville være tjente med, at denne Lov bliver. Jeg kan nu ikke være med til, at Forligsinstitutionen skulde gjøres til en aldeles frivillig Sag; thi jeg tror netop, at denne Institution har gjort meget godt

omkring paa Landet, og jeg kan ikke ganske billige den Tanke, som tydelig fremgaar af Motiverne, at man helst efterhaanden burde komme ind paa at undvære Forligsinstitutionen. Jeg kan ikke dele den Betragtning, at det skulde være „et Slags Statsformynderstab, som udværes over ellers myndige Mænd, naar det ikke overlades til dem selv at bedømme, om det bedst stemmer med deres Laro at forsøge mindelig Afgjørelse eller strax at sikkre sig Sags Anlæg.“ Det er jo ikke et Formynderstab over Sagsøgeren, som man vil udvære, thi det er vistnok ikke hans Interesser, man har tænkt paa ved Forligsinstitutionen. Man har vistnok nærmest tænkt paa, at Sagsøgeren ikke saa let skulde have Udgang til at forulempe Andre ved Sags Anlæggelse, og man har derfor stiftet denne Institution, for at Sagen kunde blive prøvet i Overværelse af fornuftige og dygtige Mænd, som kunde faae Leilighed til at lægge et Ord ind med og derved maaste forhindre, at en Mand blev forulempet eller udsat for at bringe store Pengeoffre i en Sag, som i Virkeligheden ikke havde noget Videre at betyde. Staten har altsaa ikke villet opfatte sig til Formynder for Sagsøgeren, men den har kun villet forhindre, at en enkelt Mand skulde kunne forvolde sine Næbborgere Ulemper ved Sags Anlæggelse. Denne Institution er saaledes kommen frem, for at Sagen kan faae en Provelse, for at der kan blive talt om den og for at maaste den Tvivlsens Mand, som man kunde tænke sig fremkaldt derved, kunde blive forjaget. Jeg kan derfor ikke fuldstændig slutte mig til, hvad der blev sagt af det erede Medlem for Præstø Amts 3die Valgkreds (Leth). Ganske vist hylder jeg Selvstyrelsestanken saa fuldt som Nogen, men ikke just i den Forstand, at Individet skal have ubetinget Selvstyrelsesret, thi da kommer hans Selvstyrelsesret let i Kollision med de andre Samfundsborgeres. Jeg forstaaer Selvstyrelsestanken saaledes, at den større Del af Samfundet enes om den Maade, hvorpaa de helst Alle i Forening ville styres. Derfor vi skulde gaa saa vidt med Selvstyrelsestanken, at vi skulde anerkjende Personens Frihed til at styre sine Sager, som han vilde, maatte vi i alt Fald først, naar der var Tale om Procesforhold, komme til at give Sagsførernæringen fuldstændig fri, saaledes at enhver Mand, der havde en Sag at føre, kunde tage en hvilken som helst Mand, han vilde betro sig til. Det var ogsaa en Selvstyrelse; men jeg er vis paa, at de Fleste endnu staa paa det Standpunkt, at de tro, at det maaste var noget uvoveligt at komme saa langt ind paa Selvstyrelsen. — Jeg